

[Ejler Koch.]

bekendt er alle ønsker om yderligere belysning af dette lovforslags gennemførelse blevet besvaret i udvalget. Vi har derfor haft den tid, der var nødvendig. Da vi afsluttede udvalgsarbejdet, var der ikke flere ubesvarede spørgsmål fra nogen af medlemmerne, som krævede yderligere belysning. Derfor mente udvalget, at det var muligt at afslutte udvalgsarbejdet på dette tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Sigsgaard (VS):

Jeg vil lige sige, at det er fuldstændig rigtigt, som udvalgsformanden her siger, at der har ikke været stillet yderligere spørgsmål. Det har kun været mig, der har rejst den sag, der har ikke været andre, der overhovedet har vist interesse, ikke engang så megen interesse, at man har kunnet få nogen kommentar til spørgsmålet om, at der kunne blive tale om tendenser til yderligere prisstigninger. Så man kan i og for sig ikke formelt kritisere udvalget, men bare konstatere, at her ryger der altså en bestemmelse igennem, som ingen andre end VS på nogen måde har villet stille spørgsmål om, sætte spørgsmålstegn ved, diskutere eller argumentere imod. Det har der ikke på noget tidspunkt været tale om.

Hermed sluttede forhandlingen.

§ 1, ændringsforslag nr. 1 og 2 og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ophævelse af lov om planlægning af Køge Bugt-området.

(Lovforslag nr. 40. Fremsat 28/1 75. Før-

ste behandling 4/3 75. Betænkning 14/3 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Lejeværdiregler m.v.).

(Lovforslag nr. 9. Fremsat 24/1 75. Første behandling 26/2 75. Betænkning 14/3 75).

Der var stillet 19 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Glistrup (FP):

Hovedindholdet af det forslag, som vi beskæftiger os med her, vedrører jo parcelhusbeskatningen, og det tør nok siges, at det er et vigtigt emne, hvor landets ejere af enfamiliesejendomme i allerhøjeste grad har et rimeligt krav på nu, da en fjerdedel af året er ved at være rundet ud, at man også får klar besked om, under hvilke forhold man skal beskattes for indværende år.

Men knyttet til dette forslag har man så yderligere medtaget nogle regler om helt andre områder. Der er tale om noget, der

[Glistrup.]

formentlig ud fra en skattemæssig overvejelse må siges at være en svipser, nemlig at man skal have visse renteindtægter som værende uden nogen som helst form for beskatning. Det drejer sig om tvangsopsparingen fra embedsmænds dyrtidsportioner. Der er tale om et udpræget eksempel på lovsjusk, nemlig at man tager spørgsmålet om renteudgifters fradragsberettigelse op til gennemførelse ved denne lov for så vidt angår rentetilsvær, der opstår over for det offentlige.

Jeg vil meget kraftigt henstille til skatteministeren, at han, når han fremtidig fremsætter forslag om ændring inden for vor skattelovgivning, ikke hægter sådan nogle problemer på, som ikke hører med i den pågældende lovgivnings område, for erfarinen viser desværre, at når udvalget koncentrerer sig om det, som vitterlig er hovedemnet, bliver der ikke, som nu engang den nedarvede arbejdsgang er her i folketinget, tilstrækkelig tid til at fordybe sig i de enkeltspørgsmål, der i øvrigt opstår. På det kan ministeren selvfølgelig med god ret svare: ja men det er udvalgets fejl. Udvalget kunne bare have taget det ud igen. Men det er altså således, at den slags ting fristes man meget let ud i, når lovforslag fremsættes efter den teknik, ministeren har benyttet. Nu kan jeg kun anbefale folketinget at tage disse spørgsmål ud ved at stemme for fremskridtspartiets ændringsforslag nr. 2 og fremskridtspartiets ændringsforslag nr. 18, idet vi så kan få en forsvarlig behandling på disse områder, der — det tør jeg næsten sige med sikkerhed — så ikke vil føre til, at man gennemfører forslagene i den stand, de er nu.

Men det helt afgørende er selvfølgelig problemerne i forbindelse med parcelhusbeskatningen. Her er det således, at der jo, da vi stod i den sene aftentime af de gode år i 1960'erne og 1970'erne den 11. juni sidste år, blev indgået et boligforlig, der forudsatte, at man nok kunne knalde noget mere oven i beskatningen af parcelhusejerne igennem de kommende år. Det boligforlig har flertallet desværre følt sig bundet af. Med den fuldstændige ændring af konjunktur og indtjening, der er sket efter den 11. juni 1974 og specielt efter de vedtagelser, vi foretog sidste tirsdag her i folketinget, mener jeg, at

det afgjort bør tages op til ny overvejelse. Jeg er meget bedrøvet over at se, at man af formel forligstilhørighed i alle fem partier — eller fire, jeg ved ikke hvor mange der bliver tale om — føler sig bundet til at ville stemme for noget, der er aftalt under andre vilkår. Jeg håber, at det vil kunne lykkes forligspartierne at tale sig til rette under de nu foreliggende forhold. Jeg kan selvfølgelig kun opfordre til, at man stemmer for fremskridtspartiets ændringsforslag om uændret kronebeløb, men så længe boligforligspartierne holder fast ved den under helt andre forudsætninger indgående aftale, så er der jo ikke noget at gøre i så henseende.

Vedrørende spørgsmålet om parcelhusbeskatningen konstaterer vi på ny med bedrøvelse, at man ikke har kunnet vække de andre partier til at forstå, at ejerlejligheder bør have samme standardfradrag som parcelhuse. Forskellen er jo bare, om de pågældende ejendomme, ejerboliger, ligger oven på hinanden eller de ligger ved siden af hinanden. Det er en urimelighed, vi har i lovgivningen, som stammer fra slutningen af 1960'erne, dengang man troede at kunne drive socialistisk hetz eller ungdomsoprør, eller hvad man kaldte det, imod ejerlejligheder. Det turde man efterhånden kunne indse er fuldstændig urimeligt.

Jeg vil også henlede opmærksomheden på, at fremskridtspartiet har ment, at tiden nu er moden til at gå et skridt videre fra den stuehusregel, som man indførte for landbruget for nogle år siden, til at der også for selvstændigt erhvervsdrivende i byerne kan komme en tilsvarende retsordning i stedet for den vilkårlighed og det skattevæsenes skønstyranni, der nu behersker det område, hvor f. eks. en mand selv bor i den ejendom, hvor han har et lille værksted, hvor han driver butik, eller hvad der nu kan være tale om. Vi vil kraftigt opfordre til, at man overvejer at stemme for fremskridtspartiets forslag i så henseende.

Jeg gør mig imidlertid ikke mange illusioner efter den måde, som denne sag er blevet kørt igennem på under udvalgsbehandlingen. Derimod kan der knyttes nogen tro og forventning til en blomst, som vi forsøgte at få til at skyde op allerede sidste forår, men som nu i form af ændringsforslag nr. 17 dog har mødt en noget mere varm forståelse, end tilfældet var for et år siden. Det drejer

[Glistrup.]

sig om, at man simpelt hen får tilrettelagt arbejdsgangen hensigtsmæssigt. I øjeblikket er det jo således, at de stakkels borgere, der skal selvangive, skal sidde i februar måned og finde ud af, hvad det nu er for en lejeværdiregel ud af de 16 eller 18, eller hvor mange der efterhånden er tale om, som man skal ind under, hvordan man skal beregne lejeværdi. Det er jo et fuldstændig overflødig arbejde, for ligningsmyndighederne skal efterprøve det, når de er inde i deres højsæson ved ligningen her i forårsmånederne.

I stedet for turde det være aldeles evident, at det må være en fordel, at man får det således, at ligningsmyndighederne i deres stille tid udfylder disse blanketter, altså allerede i efterårsmånederne. Det kan endda i det store og hele lade sig gøre maskinelt, og så bliver det således, at borgerne i langt de fleste tilfælde ikke skulle have nogle særlige besværligheder med at klare problemerne. Så vil man for det første undgå de hundredtusindvis af arbejdstimer, som man nu påfører de forskellige selvangivere uden nogen samfundsnyttig fornuft i det, og man vil lette den efterfølgende ligningskontrol.

Derfor mener jeg, at vort ændringsforslag nr. 17 bør nyde fremme. Men derved har skatteministeren sagt, at han har den opfattelse, at skattevæsenet på nuværende tidspunkt nok kun vil kunne klare at gøre tingene rigtigt i 5 ud af 6 tilfælde, idet han har henvist til, at man ikke rent manuelt har indkodet de tilfælde i systemet, hvor der sker ejendomsskyldvurderingsændringer; dér glider den gamle ejendomsskyld ud, dvs. det er noget, der skulle dække sådan cirka hvert 12. tilfælde.

Dertil er jo kun at sige, at man må virkelig se at få indrettet systemet sådan, at man ikke kasserer de gamle ejendomsskyldoplysninger. Det skulle også forholdsvis let kunne lade sig gøre. Jeg har ventileret — og vil gerne gentage det her fra denne talerstol — om man i hvert fald ikke kunne mødes i det kompromis, at man siger: all right, giv så disse edb-teknikere et år til at klare det, således at vi ændrer i skøn fordragelighed ændringsforslag nr. 17 derhen, at vi lader dets ikrafttræden løbe fra 1976 i stedet for

fra 1975. Det håber jeg at skatteministeren vil overveje.

En anden tolvtedel af tilfældene stammer fra disse ulyksalige situationer, hvor der uden mellemliggende vurdering er sket ombygning eller tilbygning. Her vil man absolut komme farende fra skattevæsenets side og have skattens mønt, før man endnu har fået foretaget nyvurdering. Kunne man dog ikke over for de mennesker, som har været ude for den økonomiske belastning, som en ombygning og en tilbygning indebærer, vente med at komme med beskatningen, indtil der har været foretaget omvurdering? I hvert tilfælde vil den gruppe falde ud — hvad der vil være retfærdigt over for denne minoritetsgruppe på 7-8 pct. af ejendomsjerne og i allerhøjeste grad en fordel for alle 100 pct. — når man har sine ting i orden på forhånd.

Endelig har skatteministeren som sin tredje og sidste indvending mod ændringsforslag nr. 17 henvist til, at det, når der er sket en ejendomsoverdragelse i årets løb, kan blive svært at få det maskinelt til at virke, men det turde kunne klares med, at man med rødt skriver 3 linjer: NB! nærværende skema kan ikke benyttes, hvis ejendommen er overdraget i årets løb. Netop i de situationer, hvor der er en ny ejer af en ejendom, har han jo en vis pædagogisk gevinst af at sætte sig ind i, hvad det i grunden er for noget, man nu er kommet ind i. Derfor skulle det heller ikke være en uoverstigelig hindring, idet fordelene ved at gå over til det nye system vil være væsentlige for mange hundredtusinde parcelhusejere i dette land. Derfor vil jeg meget varmt anbefale, at ministeren tager sin hårde afvisning op til revision, så vi nu kan få ændringsforslaget gennemført. Det kan jo ikke nytte noget, at man bare siger, sådan som man sagde sidste år: lad os nu se på det problem, når vi engang får en udtalelse fra den ene eller den anden myndighed, for vi ved jo alle sammen, at vi er så forhastede og har så travlt med så mange ting herinde, at så bliver det ikke til noget. Den, der gemmer til natten, gemmer til skatten, og det er et dumt sted at gemme.

Kampmann (S):

Vi er i socialdemokratiet tilfreds med, at

[Kampmann.]

den sidste mere væsentlige brik i boligforliget nu er ved at falde på plads med vedtagelsen af dette ændringsforslag til ligningsloven om lejeværdireglerne.

Vi er også tilfreds med, at forligspartierne, altså boligforligspartierne, har udvist den ansvarlighed, som har været nødvendig hele vejen igennem, udvist en handlekraft, som var ganske afgørende nødvendig for vores folkestyre, og udvist en handlekraft, som er helt nødvendig at kunne præstere på baggrund af denne sammensætning, som folkettinget har.

Vi er også tilfreds med, at flertallet udtrykkelig i betænkningen tilkendegiver, at det vil tage som udgangspunkt målsætningen i boligforliget af juni 1974 om en gradvis afvikling af lejeværdien på den ene side og rentefradraget på den anden side. Vi har taget til efterretning, at ministeren for skatter og afgifter mener, at det er mindre hensigtsmæssigt at anvende forslagene i det såkaldte Gansted-udvalgs betænkning, men også med glæde taget til efterretning, at ministeren arbejder på, om ikke der måtte være andre modeller til at opnå målsætningen, og hvis ikke dette er tilfældet, da foreslå en mere radikal omlægning af samtlige skattefradrag, idet jeg igen vil understrege socialdemokratiets synspunkt, at en skattereform er en fradragreform.

Jeg kan i denne forbindelse beklage, at et af partierne, det konservative folkeparti, måske i et enkelt af spørgsmålene bevæger sig lige på kanten af boligforliget, idet det jo udtrykkeligt er anført i boligforliget, både hvad vurderingsgrundlaget skal være, og hvad lejeværdiprocenterne skal være. Jeg har forstået, at der i denne bevægen sig på kanten ikke ligger nogen frasigelse af intentionerne i boligforliget, og dermed har vi erklæret os tilfreds.

Med hensyn til ændringsforslagene, som er fremlagt her, kan vi naturligvis ikke støtte de ændringsforslag, der er fremlagt fra fremskridtspartiets side og fra kommunisterne, idet de går ud over det, vi er blevet enige om i boligforliget.

Med hensyn til ændringsforslag nr. 17, der jo går ud på, at man beder ministeren for skatter og afgifter om at drage omsorg for, at ejendomsskemaerne fra og med indkomståret 1975 bliver påtrykt kronebeløb

for lejeværdi, pålignede ejendomsskatter og standardfradrag, før skemaerne udsendes til de skattepligtige som bilag til selvangivelsesblanketterne, har vi taget til efterretning, at ministeren er betænkelig ved en sådan ordning og mener, at fejlmargenen er for stor. Så vidt vi forstår, vil det kunne lade sig gøre uden korrektioner for 5/6's vedkommende, men en fejlmargen på 1/6 er stadig væk for meget for os, når man tager i betragtning, at skatteyderen jo er ansvarlig for indleveringen af disse tal. Selv om der måtte være påtrykt andre tal, så er det skatteyderen, der er ansvarlig for, hvilke tal der går ind i ligningen. Det betyder, at skatteyderen kommer til at efterkontrollere de pågældende tal selv, og så er det så som så med den lettelse, som hr. Glistrup m. fl. har foreslået.

Om hr. Glistrups tale skal jeg uden at polemisere sige, at vi her står med et af de sædvanlige forslag, der vil koste staten provenutab. Vi kan jo fortsætte med de forslag, der kommer til første behandling senere på dagsordenen. Vi er ved at runde de 15 mia kr. i provenutab for hr. Glistrups forslag, og det viser jo mere end mange ord, at det er rene demonstrationsforslag. Der er ikke nogen, der skal tage dem alvorligt, og det er der heller ikke nogen der gør.

Brixtofte (V):

Indledningsvis vil jeg understrege, at venstre er tilfreds med, at boligforligspartierne har kunnet holde sammen også i dette spørgsmål. Der er jo i boligforliget aftalt stigninger i lejernes og ejernes udgifter, der er afbalanceret, sådan at ingen af grupperne kan føle sig tilsidesat.

Dernæst må jeg udtrykke nogen forundring over, at fremskridtspartiet atter en gang skifter holdning, sådan som det så ofte før er sket. For nogle måneder siden kom der et boligpolitisk oplæg fra fremskridtspartiet, der omtalte, at lejeværdien skulle stige igennem årene med 10 pct. Vi har fået nogle beregninger, der viser, at det betyder, at lejeværdien efter fremskridtspartiets forslag bliver af samme størrelse for en bolig med en gennemsnitlig stigning som efter de forhøjelser, der er indeholdt i boligforliget. Men straks ændrer fremskridtspartiet holdning. Efter at have haft en anden holdning i mange måneder ændrer fremskridtspartiet

[Brixtofte.]

endnu en gang holdning. Denne gang må man sige, at det var fra en nogenlunde fornuftig holdning til en helt urimelig holdning. Det var jo sådan oprindeligt, at fremskridtspartiet accepterede, at der måtte være en vis ligelighed og afbalancering i stigningen af boligudgifterne for forskellige boliggrupper, men nu accepterer man, at lejerne skal betale mere, mens ejerne skal have uændrede udgifter. Jeg synes, det er uansvarligt.

Venstre kan derfor ikke støtte nogen af de af fremskridtspartiet stillede ændringsforslag på dette område.

Med hensyn til at man skal påtrykke lejeværdi, standardfradrag og ejendomsskatter på ejendomsskemaet som foreslået af fremskridtspartiet, vil jeg sige, at det kan venstre ikke tilslutte sig. Venstre har også noteret, at ministeren mener, der er for stor en fejlmargen, hvilket betyder, at et stort antal skatteydere simpelt hen ville få påtrykt forkerte oplysninger. Der er således ikke tale om, at mange skatteydere kan spare millioner af arbejdstimer, sådan som fremskridtspartiet siger det. Tværtimod er der tale om, at alle skatteyderne alligevel skal efterkontrollere alle tallene, da skatteyderne i sidste ende er ansvarlige for, hvad der står på ejendomsskemaet. Venstre vil ikke tage ansvaret for, at det i enhver kommune gøres til en pligt at påtrykke forkerte oplysninger på skatteydernes selvangivelser. Jeg vil i den forbindelse nævne, at der er stor forskel på problemerne fra kommune til kommune. Det kan nok være, der er nogle landkommuner, hvor der ikke sker disse mange tilbygninger og flytninger, men i en typisk udviklingskommune vil der være mange fejloplysninger forbundet med dette forslag.

Jeg vil til sidst kommentere det forslag, som er kommet til udvalget fra Foreningen af danske Ligningskommissioner, som går ud på, at beregningsgrundlaget ved lejeværdiberegningen bør være den seneste vurdering inden indkomstårets udløb. Det er jo sådan, at et mindretal inden for flertallet, det konservative folkeparti, har støttet dette forslag, og jeg vil kort begrunde, hvorfor venstre ikke kan tilslutte sig forslaget. Forslaget indebærer nemlig, at man i 1977 skal gå over til den 16. almindelige vurdering. Vi har ikke i dag mulighed for at vur-

dere, hvad den 16. almindelige vurdering betyder for forskellige parcelhusejere. Derfor er det os uforståeligt, at det konservative folkeparti allerede i dag ønsker, at vi skal binde os til den 16. almindelige vurdering, hvis vurderingsresultater vi ikke i dag kender. Det kan jo indebære, hvis den gennemsnitlige stigning fra 15. til 16. almindelige vurdering overstiger 35 pct., at lejeværdierne i gennemsnit bliver langt højere for parcelhusejerne end det, der er aftalt i boligforliget. Det er med den begrundelse, venstre ikke i dag kan tilslutte sig dette ændringsforslag.

Venstre kan fortsat tilslutte sig lovforslaget som helhed med de ændringsforslag — og udelukkende de ændringsforslag — der er stillet af ministeren.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Da hr. Gudme ikke kan være til stede i salen på dette tidspunkt, skal jeg komme med nogle bemærkninger om den radikale stilling til forslaget.

Forslaget er, som det allerede er sagt, et led i boligforliget og handler om beregningen af lejeværdi for parcelhuse. Det radikale venstre tilslutter sig de hovedprincipper, der her er blevet enighed om. Jeg skal kun beklage, at det ikke lykkedes at blive enig om at gøre reglerne mere enkle, sådan at en ganske almindelig skatteyder havde en vis chance for at forstå, hvad det hele drejer sig om.

Nu har den socialdemokratiske ordfører udtalt sig meget hårdt om det, som den konservative repræsentant i udvalget, hr. Stetter, var inde på, nemlig altid at følge den regel at bruge den sidste vurdering. Den ville formentlig, alt taget i betragtning, medføre en forhøjelse af lejeværdien, men jeg mener, at dette er rimeligt og godt i betragtning af det, man ville opnå, nemlig en chance for, at folk dog kunne forstå, hvad det hele drejede sig om. Derfor kan jeg ikke forstå de hårde ord, der bruges. Jeg ville ønske, at forligspartierne var blevet enige om at følge den konservative anvisning, der ville være en god og rimelig regel.

Når man ikke har kunnet blive enig om det, skal jeg kun beklage yderligere, at man ikke engang har kunnet blive enig om at følge den regel, som oprindeligt blev foreslået fra fremskridtspartiets side for et år siden

[Bernhard Baunsgaard.]

og dengang blev afvist, fordi der var ting, man skulle have undersøgt. Nu bliver forslaget genfremsat, denne gang støttet af radikale og konservative, og nu afviser man det igen, fordi der er ting, man skal undersøge. Jeg tror, man skal være klar over et par ting i den forbindelse. Der er hos vælgerne en vrede over de indviklede regler, og her nægter — formentlig da — et flertal at gå med til noget, der skulle gøre det lettere for skatteyderne at finde rundt i lovjunglen. Jeg tror, det er en farlig ting, et flertal her fastholder, og jeg kan kun være glad over, at de konservative er medforslagsstillere sammen med os og fremskridtspartiet, når det drejer sig om at forandre dette forhold. Jeg må meget kraftigt henstille til ministeren for skatter og afgifter, at han i hvert fald til næste år har et svar, så vi kan få gennemført den lettelse for skatteyderne.

For nogle år siden havde jeg den noget blandede fornøjelse at skulle forhandle med et af vore ministerier for en række medborgere. Hver gang der skete en forandring i pristallet, skulle vi foretage en række beregninger. Vi, der forhandlede for vore medborgere, anskaffede en regnemaskine og kunne derfor møde op med de nye resultater dagen efter, at pristallet var beregnet, hvorpå vi fik en henvendelse skriftligt fra ministeriet, om vi dog ikke nok ville lade være at være så hurtige med beregningerne, for ministeriet kunne ikke følge med. Øjensynlig havde man ikke fundet ud af, at der eksisterede noget, der hed regnemaskiner. Når man ikke kan finde ud af at trykke disse oplysninger på ejendomsskemaet til skatteyderne, så kan det kun være, fordi man i ministerierne endnu ikke har opdaget, hvordan man skal bruge vort nye edb-maskineri. Det er beklageligt. Det har, i hvert fald efter min mening, helt urimelige virkninger, nemlig at vi fortsat støtter fremskridtspartiet, og det er dog urimeligt, at vi, fordi vi ikke kan lære at bruge noget maskineri, skal give en chance til et parti, som efter min mening tilsigter noget, som det store flertal i denne sal ikke ønsker.

Stetter (KF):

Forslaget indeholder andet end regler om beregning af lejeværdi for ejerboliger. Regeringen foreslår f. eks., at skatteydere, som er

nødsaget til at føre sag ved skatteråd, landskatteret eller domstolene, skal udsættes for et 12 pct.s ikke-fradragsberettiget tillæg for hvert år, sagen varer. Den konservative gruppe går skarpt imod dette forslag. Det er simpelt hen urimeligt og uretfærdigt. Det har aldrig været vor mening, at udgifter til henstandsrenter eller efterbetalingsrenter ikke skulle være fradragsberettigede. Vi har derfor stillet ændringsforslaget under nr. 19, som præciserer, at bevillingsmæssig henstand ved skattesager samt andre lovbestemte henstandsordninger falder uden for morarentebegrebet. Virkningen af at gennemføre regeringens forslag er uoverskuelig, og det er derfor direkte uansvarligt. Hele henstandsinstitutionen inden for skatte- og afgiftsområdet løber risiko for at bryde sammen. Vi beklager meget, at det ikke har været muligt at overbevise udvalget om denne selvfølge. Vi har et lille håb om, at folketingets flertal vil vise sig mere ansvarligt.

Sammen med de radikale har vi tilsluttet os fremskridtspartiets ændringsforslag under nr. 17. Den foreslåede ordning, hvorefter ejendomsskemaet maskinelt påtrykkes kronebeløb for lejeværdi, pålignede ejendomsskatter og standardfradrag, før skemaet udsendes, vil være en fordel for ligningsmyndighederne og for skatteyderne, vel at mærke såfremt oplysningerne er korrekte, i hvert fald for størsteparten af ejendomsskemaernes vedkommende, og det kan lade sig gøre at meddele nogenlunde korrekte oplysninger.

Udvalget har herom modtaget klar besked fra Kommunernes Landsforenings skatteudvalg. En sådan ordning med maskinelt påtrykte værdier står og falder med, siger kommunerne, at ligningsforslaget fraviges, således at man i stedet for at anvende den seneste vurdering forud for indkomståret baserer beregningerne på lejeværdien på den i mange tilfælde reviderede vurdering pr. 1. april i indkomståret. I modsat fald vil der automatisk blive en meget stor fejlprocent.

Forslaget fra kommunerne er identisk med et forslag fra Foreningen af danske Ligningskommissioner, som daværende finansminister Anders Andersen omtaler i sin fremsættelsestale af 24. januar. Denne tale er overtaget af ministeren for skatter og af-

[Stetter.]

gifter. Jeg har slidt for at få udvalget til at indse fordelene ved forslaget fra Foreningen af danske Ligningskommissioner og fra kommunerne. Det lykkedes kun delvis. Det blev fremført skriftligt af ministeren, at det er et brud på boligforliget at anvende 16. almindelige vurdering pr. 1. april 1977 i stedet for den aftalte regel om den 15. almindelige vurdering plus 35 pct. Det er efter min vurdering forkert. En sådan ændring vil ikke røkke ved boligforligets intentioner, som jo er, at lejeværdien skal forhøjes i takt med forhøjelsen af ejendomsvurderingerne, og hvad er mere aktuelt end ejendomsvurderingen pr. 1. april 1977?

Den konservative gruppe har i betænkningen sagt, at vi støtter det nævnte forslag fra kommunerne og fra Foreningen af danske Ligningskommissioner. Vi har endvidere sagt, at der ikke har kunnet opnås enighed mellem boligforligspartierne, hvilket jeg beklager. Vi har derfor været afskåret fra at fremsætte ændringsforslag. Vi beklager dette negative resultat. Vi vil arbejde videre med at søge denne forenkling gennemført.

Jeg vil gerne sige til hr. Brixtofte, at det er minsandten ikke formålet at forhøje lejeværdierne, og det er der ikke noget som helst bevis for at man gør. Formålet med denne ordning er at forenkle skattesystemet. Det er det, vælgerne siger til os gang på gang: vi kræver forenkling, og det er det, det konservative folkeparti har forsøgt med denne ordning.

Herefter vil jeg sige lidt om hovedformålet med denne lovgivning, nemlig fastsættelse af lejeværdireglerne for ejerboliger.

Allerede under debatten i forbindelse med førstebehandlingen konstaterede jeg, at embedsmændenes forslag i betænkningen om beskatningsregler for ejerboliger efter den konservative gruppes vurdering ikke kan anvendes som grundlag for en lovgivning. Jeg er tilfreds med, at ministeren i mellemtiden er kommet til samme resultat og har meddelt udvalget sin afgørelse.

Forligspartierne har formet en fælles udtalelse i betænkningen om dette emne. Den konservative gruppe er naturligvis rede til at overveje andre løsninger. Det tjener imidlertid intet formål fortsat at skjule, at der nu foreligger så mange undersøgelser og så meget materiale, der viser, at det er umu-

ligt isoleret — jeg understreger ordet isoleret — at nedtrappe lejeværdien af ejerboliger og fradragsretten for obligationsrenter. Den konservative gruppe ved det, ministeren ved det, og alle ved det. Derfor bør debatten om dette spørgsmål høre op.

Formentlig som en ganske naturlig følge heraf taler ministeren nu offentligt om at udvide begrænsningen af fradragsretten til at omfatte alle former for private renteudgifter. Det er ministerens ret at tale for det, han synes er rigtigt, men gennemførelse af en sådan foranstaltning er ikke omfattet af boligforliget, og jeg skal for en ordens skyld gøre opmærksom på, at den konservative gruppe er modstander af en sådan politik.

I øvrigt understreger jeg boligforligets tekst om, at lejeværdien skal afvikles, dvs. nedbringes til nul, hvorimod der er aftalt en begrænsning af fradragsretten for ejerboliger. Med ordet begrænsning er der intet sagt om en total ophævelse af fradragsretten for disse renter. Teksten giver ingen mulighed for fortolkningstvivl, og det er den konservative gruppe tilfreds med.

Jeg skal anbefale tinget at stemme for ændringsforslagene under nr. 17 og nr. 19 og for de af ministeren stillede ændringsforslag, og jeg skal anbefale at stemme imod alle øvrige ændringsforslag.

Ømann (SF):

Det er beklageligt, at vi endnu en gang skal have en debat om disse lejeværdier. Dette kævl, som vi skal have med jævnlige mellemrum, uanset at flertallet i dette ting er overbevist om, at denne ordning fører hele dette store og voksende område længere og længere ud i et morads og i fordærv.

Jeg troede, der var en lysning, dengang boligforligets parter satte sig hen og lavede en opgave til et udvalg, et såkaldt kommissorium, hvor man påpegede alle de ulemper, som den nuværende ordning har. Man påpegede dem ganske korrekt, idet man sagde: dette er en direkte opfordring til gældsstiftelse, denne ordning skaber inflation, den lader overskuddene vokse for dem, der har gjort det, man forventede af dem, nemlig nedbetalt deres gæld. Denne og en lang række andre urimeligheder var meget nøjagtigt, meget korrekt afmalet i dette kommissorium. Men så klokkede man i det fra socialdemokratiets side og var ikke klar over, at for

[Ømann.]

at dette kommissorium skulle føre til noget som helst, så skulle man også have sagt, at det er ikke alene private renter i hus, dette kommissorium drejer sig om, det er private renter i det hele taget, for naturligvis er det ugørligt at sondre imellem disse to kategorier.

Nu kan jeg ikke lade være med at undre mig over, at det konservative folkepartis repræsentant her står og siger, at han er meget tilfreds med, at skatte- og afgiftsministeren har sagt, at der ikke kan komme noget ud af denne udvalgsbetænkning, og at han oven i købet siger, det var klart for enhver, at det ikke var muligt isoleret at lave en ordning, når man kun tog hensyn til renterne i eget hus. Ja men hvad er dette en tilståelse af? Det er en tilståelse af, at det konservative folkeparti som medvirkende i boligforliget har opstillet et kommissorium, som man vidste ikke kunne føre til en betænkning, der havde nogen som helst værdi. Det er jo det, der tilstås her. Eller også tilstås der måske en manglende kommunikation mellem hr. Stetter og den viden, som han havde — han sagde jo, at det var klart for enhver — og den viden, som det konservative medlem i boligudvalget havde.

Der er her tale om en sjuskefejl både fra socialdemokratiets og fra andre partiers side, når man opstiller et kommissorium, der ikke kan opfyldes. Nu gør man det til en overordnet politisk affære og benytter lejligheden til at springe fra og sige — fra det konservative folkepartis side og også fra partiet venstres side — at hvis de private renter skal inddrages, så vil vi ikke være med længere. Hermed er der sat bom for en reform på dette område, så længe dette folketings eksisterer. Det er meget beklageligt, og det vil man komme til at fortryde senere.

Der er stillet nogle ændringsforslag. Mit parti vil stemme imod de ændringsforslag, der er stillet af fremskridtpartiet. Der er fremsat nogle tanker fra det konservative folkepartis side om, at man skulle forenkle, idet man brugte den aktuelle ejendomsværdi. Jeg har megen sympati for det, fordi der naturligvis er uhyre forvirring om alle disse forskellige principper for opgørelse af ejendomsskemaet. Det, det drejer sig om her, det er ikke at lave millimeterdemokrati, men det er at skabe klarhed og forenkling. Men

jeg har ikke lyst til positivt at medvirke til at skaffe partierne ud af denne suppedas, som man nu altså ønsker at sejle rundt i.

Der er stillet et ændringsforslag fra det konservative folkeparti om, at man må trække renter fra i de tilfælde, hvor man har fået henstand fra skattevæsenet, så længe en skattesag verserer. Det vil være et meget skæbnesvangert forslag, hvis det bliver vedtaget, fordi det betyder, at man formelt vil søge henstand i langt flere sager, og det vil give anledning til en overordentlig stor administration.

Der er stillet en række ændringsforslag fra det kommunistiske partis side, og her vil jeg indtage samme standpunkt: vi kan ikke medvirke, vi vil altså hverken stemme for eller imod.

Jeg håber, at der snart vil blive et klima her i folketinget, således at man kan betragte med alvor det overordentlig store område, som denne lovgivning omfatter.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg er helt enig med fremskridtpartiet i, at vi bør have en forenkling på væsentlige områder af vores lovgivning, og at vi muligvis også skulle have haft den her. Det er jeg ikke så bange for at indrømme, som hr. Bernhard Baunsgaard øjensynlig var. Jeg skal da gerne indrømme, at fremskridtpartiet er kommet med mange gode synspunkter med hensyn til forenkling af vores lovgivning, og det mener jeg også man har gjort i denne sammenhæng.

Men jeg beder om forståelse for, at man som repræsentant for et mindre parti den sidste måned er blevet jaget næsten som en hund fra det ene til det andet og næsten ikke har haft mulighed for at være i udvalget og ikke har haft mulighed for at påvirke udformningen af betænkningen i den retning, man kunne ønske.

På den anden side — uanset at jeg ikke har kunnet gøre mine synspunkter gældende, fordi jeg ikke har været tilstrækkeligt ofte i udvalget — så er der jo for det første indgået forlig, vi må tage hensyn til, og som vi vil vedstå. For det andet så tror jeg nok, at man i dette tilfælde overdriver ganske pænt, for de fleste mennesker kan nu gange med 2 eller $2\frac{3}{4}$, og det er sådan set det eneste, der kræves for at udfylde dette ejendomsskema, ikke ret meget mere. Der, hvor

[Arne Bjerregaard.]

der er de ubehagelige eller mere komplicerede udregninger, kunne man ikke påføre bilaget til selvangivelsen tallene alligevel, og så måtte man hen og finde eksperterne alligevel.

Det skal da ikke forhindre os i senere at være med til at finde frem til en forenkling på dette område, det vil vi stadig gerne være med til. Men vi mener, at på nuværende tidspunkt er det ikke muligt at blive enige om den forenkling, som visse har foreslået. Jeg mener, at i betænkningen med de ændringsforslag, som er fremsat af ministeren, er der så megen forenkling i forhold til det, vi har i øjeblikket, at vi udmærket kan være det bekendt.

Derfor anbefaler jeg trøstigt lovforslaget med de af ministeren stillede ændringsforslag til videre behandling.

Kaj Hansen (DKP):

Nu har boligforligets deltagere jo erklæret deres tilfredshed med boligforligets love og med dette forslag til ligningslov vedrørende lejeværdi for parcelhuse. Jeg tror ikke, denne tilfredshed deles af lejerne i den private boligsektor eller af lejerne i den almen-nyttige boligsektor, og jeg tror heller ikke, den deles af parcelhusejerne. Der er formentlig ikke ét eneste folketingsmedlem i denne sal, som mener, at dette forslag er virkelig godt, og langt mindre at det er retfærdigt. Det erkendes jo også i betænkningen, hvor forligspartierne erklærer, at der på grundlag af betænkningen om beskatningsregler for parcelhuse ikke kan opbygges et brugeligt lovforslag. Skønne spildte kræfter.

Det burde man have indset på forhånd. Nedtrapning eller aftrapning af renter af gæld i parcelhuse kan ikke gennemføres særskilt, det må ske i forbindelse med, at alle renter af gæld fjernes fra selvangivelsen. Det har kommunisterne fremhævet gang på gang, idet vi netop har sagt, at dette problem kan kun løses rigtigt og effektivt i forbindelse med en skattereform, hvor man praktisk talt fjerner alle fradrag fra selvangivelsen, også renter af gæld.

Nu er vi altså i den situation, at denne vej ikke er blevet fulgt, og hvad skal der så ske? Ja, skatte- og afgiftsministeren vil overveje andre muligheder for at få rentefradragene fjernet, men det er jo ikke mulig-

heder, der kan bygges på i dag, og så kommer man igen med et lovforslag om lejeværdier, som bygger på et forkert grundlag.

Det er bemærkelsesværdigt, at man i de drøftelser, der har fundet sted, overhovedet ikke har inddraget det forslag, der er fremsat af kommunisterne, om indefrysning af værdistigninger på jord og fast ejendom. Det ville faktisk være en rigtig begyndelse. Jeg har da også en levende fornemmelse af, at der er en voksende forståelse for dette problem — først og fremmest ude i befolkningen, men den er vel også efterhånden smittet af her i folketetinget.

Tilbage står forligspartiernes forslag, som de kommunistiske ændringsforslag tager sigte på at forbedre og gøre mere retfærdige. Det gælder det efterhånden mærkelige skel med lejeværdierne, alt efter om et parcelhus er bygget eller købt før den 9. december 1969 eller bygget eller købt efter den 9. december 1969. Vort forslag går ud på, at dette skel fjernes, og at der sker en nivellerings af lejeværdierne.

I øvrigt kan vi ikke acceptere det, der står i forligspartiernes forslag, at der skal ske en forhøjelse af ejendomsværdierne i de følgende år med 15, 25 og 35 pct. Disse talværdier er jo stort set grebet ud af luften. Der foreligger overhovedet ikke nogen dokumentation for disse procenter. Hvilken garanti har man for, at ejendomsværdierne netop vil stige med disse procenter? Så profetisk tror jeg ikke at en skatte- og afgiftsminister kan være, så han rammer disse procenter på den rigtige facon. Jeg må henvise til vores ændringsforslag, som jo er helt anderledes regulært, idet vi siger, at ejendomsværdierne skal indeksreguleres på baggrund af de handler, der har fundet sted på det frie marked.

Jeg må endvidere henvise til den anden bestemmelse i de kommunistiske ændringsforslag, hvorefter forhøjelsen af lejeværdierne til 5 pct. finder sted ved 400.000 kr. uden for det storkøbenhavnske område og ved 500.000 kr. i det københavnske område i modsætning til lovforslaget, hvor det først sker ved 600.000 kr.

Endelig skal jeg henvise til den bestemmelse, vi har foreslået vedrørende folke- og invalidepensionister samt enker og arbejdsløse — arbejdsløse dog afhængig af arbejdsløshedsperiodens længde — hvor vi

[Kaj Hansen.]

siger, at disse kategorier af mennesker skal ikke betale skat af det eventuelle overskud, som måtte fremkomme på ejendomsskemaet. Det skyldes simpelt hen, at disse kategorier af medborgere ikke er i stand til at gøre det.

Endelig skal jeg sige — for det er jo en ting, der efterhånden har været debatteret en hel del i dag — at kommunisterne går ind for at stemme for ændringsforslag nr. 17. Vi begriber faktisk ikke, at der er nogen, der modsætter sig, at man vil give skatteyderne konkrete oplysninger om, hvad lejeværdien vil være, hvad ejendomsværdien vil være, når de skal i gang med at udfylde deres ejendomsskema.

Til slut kan jeg sige, at kommunisternes medvirken til det foreliggende lovforslag i høj grad vil være afhængig af den skæbne, som folketetinget vil give de ændringsforslag, vi har stillet.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg må indledningsvis lige gøre opmærksom på, at der i den forvirring, som også tidligere talere har talt om der må være i huset i øjeblikket, er sket det, at det ikke af betænkningen fremgår, at mit parti, centrum-demokraterne, ikke er med i de sidste halvanden linje på første side i betænkningen, hvor der tales om, hvad et flertal går ind for. Mit parti indstiller ikke lovforslaget til vedtagelse med de af ministeren stillede ændringsforslag. Det fremgår i øvrigt af de bemærkninger, som jeg kom med allerede under første behandling.

Under første behandling fremlagde jeg udførligt mit partis synspunkter på dette lovforslag, for så vidt angår virkningerne for parcellusejerne. Jeg pegede på, at vi ikke kunne stemme for lovforslaget. For det første fordi virkningerne er i modstrid med den almindelige økonomiske politik, man fører — en økonomisk politik, der sigter imod at holde folks omkostninger nede. Dette forslag strider klart imod det. For det andet fordi udgangspunktet for de pålignede ekstraskatter er uretfærdigt. Det er en vurdering, hvis virkninger bliver helt forskellige, alt efter om man bor i en del af landet, hvor det er billigt at købe et hus, eller man bor i en del af landet, hvor det er dyrt at købe et hus. Med dette uretfærdige udgangspunkt

må øgede skatter naturligvis virke uretfærdigt, og bedre bliver det ikke af, at man, som også den seneste taler var inde på, føjer nogle procenter på, som rent ud sagt er grebet ud af luften.

Ved første behandling redegjorde jeg for mit partis synspunkter på indgående forlig. Det kan jo ikke være sådan, at man her i folketetinget indgår forlig, og ligegyldigt hvad pokker der sker i verden, så er det altså denne aftale, der gælder, selv om de forhold, som aftalen vedrører, faktisk er ændrede. Det er ikke nogen rimelig måde at indgå forlig på, det står jeg stadig væk fast på. Jeg mener, at en af de væsentligste forudsætninger for dette boligforlig er bortfaldet. Jeg mener, at partierne, da vi var med, var enige om, at man skulle stile mod en samtidig ændring af rentefradraget og af lejeværdien. Det fremgår tydeligt nu af de faldne udtalelser, at en sådan enighed vil ikke kunne opnås. Det kan man ganske tydeligt fornemme. Derfor kan jeg allerede nu sige, at mit parti vil i den nye samling fremkomme med forslag, som vi har fremsat tidligere, nemlig om at man forhøjer standardfradragets maksimum fra nu 2.000 kr. til 5.000 kr., og at man afskaffer skat af overskud på ejendom. De to forslag har vi været fremme med tidligere, og vi vil fremsætte dem senere, da de ikke kan behandles i denne forbindelse.

Mit parti vil ved afstemningen i dag stemme for fremskridtspartiets ændringsforslag under nr. 4, stk. 2, om at bibeholde kroneværdierne. Vi vil endvidere stemme for ændringsforslag nr. 11, fremsat af fremskridtspartiet, om, at ejerlejligheder skal behandles på samme måde som andre ejerboliger, og ligeledes vil mit parti stemme for det forslag, som andre har udtalt sig til gunst for, nemlig at man påtrykker forskellige beløb på de udsendte blanketter. Endelig kan jeg sige, at vi ønsker også at stemme for det konservative ændringsforslag under nr. 19, som hr. Stetter omhyggeligt omtalte heroppefra, og som vi finder fuldt rimeligt.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Jeg skal gøre nogle få bemærkninger. Jeg vil godt starte med en bemærkning til hr. Glistrup om den bestemmelse, som er taget med for at ajourføre oversigten over, hvilke

[Ministeren for skatter og afgifter.]

renteindtægter der er skattefri. Der er, som jeg sagde, tale om en ajourføring. Det, der ligger bag denne aftale, er jo, at det indfrosne beløb, som tjenestemænd med højere lønninger har til gode, bliver kun forrentet med 5 pct., til gengæld er disse 5 pct. skattefri. Det er et led i en aftale — en aftale, som vi er indstillet på at respektere.

Jeg vil godt gøre en enkelt bemærkning om det forslag, der går ud på at foretage en opdeling af vurderingen for byejeendomme på samme måde, som vi kender det fra landbrugets stuehuse. Der er her tale om en meget varierende gruppe af boliger og ejendomme, og der er tale om et stykke arbejde, som næsten vil være uoverkommeligt for vurderingsmyndighederne. Det vil i hvert fald være sådan, at det, man fordeler vurderingen efter, det forhold kan ændre sig praktisk talt fra dag til dag. Kun ved besøg på stedet har man mulighed for at konstatere, at der er foretaget en omfordeling. Derfor må jeg gå ind for, at man fastholder det hidtidige princip med en skønsmæssig fordeling.

Vedrørende ændringsforslag nr. 17 sagde hr. Glistrup, at det er vanskeligt for den enkelte at finde ud af, hvilken lejeværdi der skal anvendes, og at vi bør hjælpe mest muligt; så måtte man skrive på, at hvis der er sket særlige ændringer i årets løb, så kan man ikke bruge de pågældende tal. Situationen er jo den, at det er alene dér, hvor der er sket nogle ændringer i årets løb, det er vanskeligt for dem, som har en ejerbolig, at se, hvilket tal de skal tage udgangspunkt i. Alle de, som efter lovændringen her skal bruge 15. almindelige vurdering og bruge en af de to satser, 2 pct. eller 2¾ pct., har jo ikke nogen problemer. Dem kan vi let løse det maskinelt for. Problemerne ligger i den gruppe, hvor der er sket handler, hvor der er sket om- og tilbygning osv.

Jeg vil godt derefter sige, at der er ikke fra min side foretaget nogen afvisning af at gennemføre regler, der gør det lettere for borgerne — jeg tror, det var det udtryk, hr. Bernhard Baunsgaard brugte. Jeg har over for skatte- og afgiftsudvalget givet udtryk for vilje til at arbejde videre med henblik på at finde løsninger på de problemer, som jeg har redegjort for, og som hr. Glistrup har fortalt folketingset om.

Den anden side af dette samråd var jo, at jeg gav udtryk for, at vi arbejder videre med henblik på at finde løsninger på de problemer, der ligger, og herunder også undersøger mulighederne for at bevare de vurderingssummer i ejendomsskatteregisteret, som skal være der, for at vi kan give borgerne de rigtige oplysninger, for jeg er enig i det synspunkt, at det er en vældig fordel, hvis vi kan oplyse den faktiske lejeværdi, det faktiske skattebeløb og det faktiske standardfradrag. Men det må forudsætte — og det er den reservation, jeg har gjort — at det på det helt overvejende antal skemaer er rigtige oplysninger, vi lader tilgå borgerne. Det har jeg givet tilsagn om at ville arbejde intenst videre med. Det er muligt, hr. Bernhard Baunsgaard kan fortælle, at det skulle man også undersøge sidste år. Jeg står imidlertid i den situation, at dette forhold ikke foreligger afklaret, sådan at jeg kan sige: denne opgave kan løses. Det må være forudsætningen for at lovgive på området, at man ved, opgaven kan løses i overensstemmelse med de intentioner, der ligger bag ved en lovgivning.

Jeg skal derefter gøre en enkelt bemærkning til hr. Stetter. Jeg skal ikke gå ind i nogen større dialog omkring den mere langsigtede løsning af parcelhusenes beskatningsregler. Jeg har, som det blev nævnt af hr. Stetter, sagt, at der er ting, der tyder på, at denne opgaves løsning, som vi har fælles, bedst sker i sammenhæng med videregående omlægninger i vort skattesystem. Men jeg har ikke i samme forbindelse antydning, at de øvrige boligforligspartier var bundet til mere vidtgående omlægning af vort skattesystem i kraft af deres deltagelse i boligforliget.

Jeg vil dog godt gøre den ene tilføjelse, at vi har jo i boligaftalen formuleret målsætningen at komme væk fra over- og underskudsbegrebet i fast ejendom, således at ejendomsskemaet dermed kan bortfalde. Jeg mener ikke, det tjener noget formål at gå ud og dissekere en hel masse detaljer her, men vil gerne understrege, at det selvfølgelig ikke er sådan, at de tanker, som jeg giver udtryk for omkring ændringer i vort skattesystem, dem skal andre partier være forpligtet til at gå ind for i kraft af, at vi har en fælles målsætning på et mere begrænset område.

[Ministeren for skatter og afgifter.]

Jeg skal derudover takke for det udvalgsarbejde, der er afsluttet på rimelig kort tid, så at borgerne kan få at vide, hvorledes lejeværdireglerne for 1975 — altså det skatteår, vi er langt inde i — vil være.

Glistrup (FP):

Må jeg begynde med at udtrykke en oprigtig glæde over hr. Erhard Jakobsens indlæg. Jeg håber, at også andre vil vende tilbage som de fortabte sønner efterhånden, hvad enten det så er det konservative folkeparti, kristeligt folkeparti eller venstre, ja, måske tør vi drømme så vidt, at vi også siger de radikale, således at der på ny kan samles et flertal i denne sal om en fornuftig politik på dette meget vigtige område.

Uden at nogen skal tænke ondt derom, så går jeg lige fra hr. Erhard Jakobsen til hr. Brixtofte og siger, at om ham må man i hvert fald anføre, at han er særdeles konsekvent i sin argumentation, når han taler om fremskridtspartiet. Man vil altid, hvad enten det sker her i salen eller det sker uden for salen, opleve, at hr. Brixtoftes formuleringer er skruet sådan sammen, at han i hvert tilfælde ikke stiller os i et bedre lys, end vi fortjener. Det gjaldt her, hvor hr. Brixtofte siger, at for nogle måneder siden sagde fremskridtspartiet én ting om lejeværdien, og nu pludselig ændrer vi totalt holdning. „For nogle måneder siden“, det var i april måned 1974 på et tidspunkt, hvor den almindelige vurdering var en helt anden med hensyn til, hvordan udviklingen måtte forventes at forløbe fremover. Da det viste sig, at man i den grad kiksede fra den daværende regerings side — som hr. Brixtofte vil vide og sikkert være enig med mig i — i andet halvår af 1974, og da man derefter i 1975 gennemførte den lovgivning, som hr. Brixtofte også vil erindre, vedrørende dette lands økonomiske udvikling i de næste to år, så tør det nok siges, at der var sket en ændring. Men det var ikke fremskridtspartiet, der ændrede sig, det var hele den økonomiske situation, den økonomiske fremtidsvurdering, der ændrede sig, og så gjorde fremskridtspartiet det, vi altid gør, nemlig handler realistisk ud fra forholdene, som de foreligger. Dette og dette alene er baggrunden for det, som hr. Brixtofte raillerede over, og som nu har fået tilslutning i hvert fald fra

hr. Erhard Jakobsen og forhåbentlig også fra andre partier, meget gerne også hr. Brixtoftes parti.

Hr. Brixtofte anførte vedrørende vort ændringsforslag nr. 17, at venstre ikke ville være med til, at myndighederne skulle udsende forkerte oplysninger til borgerne. Det er selvfølgelig et rigtigt synspunkt, men man må bare afveje: i hvilke tilfælde skal vi forsøge at lette? Det kan vi i hvert fald i fem ud af seks tilfælde, formentlig i elleve ud af tolv eller tolv ud af tolv. Og man kan jo præcis stemple på, hvad det er for nogle tilfælde det ikke gælder, nemlig dér hvor der har været omvurdering, og dér hvor der har været tilbygninger.

Skatteministeren mente vedrørende vort ændringsforslag nr. 5, at det ville føre til, at myndighederne skulle ud at kontrollere på stedet, om der var sket ændringer, og derfor fandt han forslaget dårligt. Jeg kan i og for sig være enig med skatteministeren i den kritik, men det nuværende system er jo endnu dårligere, for det forudsætter, at myndighederne skal ud at konstatere, hvordan forholdene var for to år siden, eller hvor lang tid man nu går tilbage med henblik på ændring af disse forhold.

I øvrigt kan jeg kun med hr. Ømann ønske velbekomme, når man nu vil sejle ud i den suppedas, som man har ønsket, med alle de mange lejeværdiregler. Det er bestemt ikke realistisk og godt. Jeg kan også tilslutte mig hr. Ømanns konklusion. Jeg håber, klimaet her i folketinget vil blive således ændret i løbet af meget kort tid, at vi virkelig kan få løst dette alvorlige problem, om end jeg tvivler på, at det, jeg nærmere tænker på med løsningen, er det samme som hr. Ømann, men i ordvalget kan jeg være aldeles enig med ham.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Kun for at det ikke skal blive glemt i al den anden talen, der er i dag: jeg vil gerne takke ministeren for tilsagn om, at til næste år skal vi være inde i helt seriøse overvejelser om at påtrykke ejendomsskemaet de nødvendige oplysninger til glæde for skatteyderne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes med 113 stemmer mod 22.

Ændringsforslag nr. 3
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes med 104 stemmer mod 26; 6 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 6 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 4.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes med 112 stemmer mod 26.

Ændringsforslag nr. 7
forkastedes med 121 stemmer mod 9; 7 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 8 betragtedes som forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 7.

Ændringsforslag nr. 9
forkastedes med 122 stemmer mod 9; 7 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 10 betragtedes som forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 9.

Ændringsforslag nr. 11
forkastedes med 112 stemmer mod 23.

Ændringsforslag nr. 12-16 betragtedes som forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 11.

Ændringsforslag nr. 17
forkastedes med 77 stemmer mod 54; 7 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 18
forkastedes med 115 stemmer mod 23.

Ændringsforslag nr. 19
forkastedes med 101 stemmer mod 36.

§ 1 med de foretagne ændringer og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (*Nathalie Lind*):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om stats-tilskud til forbedring m. v. af beboelsesejendomme.

(Lovforslag nr. 144. Fremsat 13/3 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Knud Damgaard (S):

Boligministeren fortjener tak for hurtig reaktion på det radikale forslag til folketingsbeslutning om en støtteordning, der kan stimulere til vedligeholdelse, forbedring og isolering i den ældre boligmasse.

Regeringen har foreslået, at der stilles 300 mill. kr. til rådighed, og hensigten er at forbedre beskæftigelsen i byggebranchen og forbedre bl. a. isolationen i vore ejendomme. Lovforslaget begrænser støtten til ejendomme fra før 1963. Støtten kan ydes til ejere af parcelhuse, rækkehuse og ejerlejligheder såvel som til lejere. Da det er et forslag til fremme af beskæftigelsen, siger det sig selv, at arbejdet skal være udført af fremmed arbejdskraft, og jeg mener i virkeligheden organiseret arbejdskraft og måske endda strammet til: udført af registrerede firmaer og altså ikke af ejere eller af lejere selv.

Grundlaget for støtte er blevet fastlagt til 25 pct. af de samlede udgifter, dog højst 4.000 kr. pr. boligenhed. Der skal altså udføres arbejder for 16.000 kr., for at der kan opnås 4.000 kr. i tilskud, og arbejder, som samlet udgør mindre end 4.000 kr., kan ikke opnå tilskud.